

fit Hus op, dersom det er fra Lejerens Side, Opsigelsen finder Sted, har Lejeren tabt ethvert Krav paa Erstatning. Derimod har Ejeren en ligefrem Fordel efter Lovforslaget, thi naar 30 Aar ere gaaede, kan Lejeren med Hensyn til større Forbedringer ikke forlange nogen som helst Erstatning, og med Hensyn til mindre Forbedringer kan Lejeren ikke forlange nogen som helst Erstatning efter 10 Aars Forløb. Ejeren vil altsaa henholdsvis efter 30 Aars Forløb, eller hvor der kun er Tale om mindre Forbedringer, endogjaa efter 10 Aars Forløb kunne faa sin Ejendom tilbage i forbedret Stand, uden at han har at svare det allermindste i Erstatning for de af Lejeren udførte Forbedringer. Jeg tror derfor, at man maa sige, at Lovforslaget er affattet saaledes, at det tager støjstomt Hensyn til begge Parterens Interesse, jaavel til Ejerens som til Lejerens, uden at træde nogen af disses Interesser for nær og fremmer disse Interesser saaledes, at begge ville have Fordele af saadanne Foranstaltninger, som ere foreslaaede ved det foreliggende Lovforslag. Der er med Hensyn til dette Lovforslags Gang gennem Tinget passeret adskilligt, som jeg ikke i Dag skal berøre, naar der ikke gives mig nogen særlig Anledning dertil. Kun dette vil jeg sige, at jeg meget maatte ønske, at nærværende Forslag blev fremmet i indværende Samling. Det blev i forrige Samling henvisst til et Udbaal, men dette Udbaal naaede først at afgive sin Betænkning saa sent, at det var umuligt, at Betænkningen kunde komme til Behandling her i Salen, umuligt efter de Regler, som vi kende, at den 1ste April skulle vi have en provisorisk Finanslov. Jeg vil ikke behøve at sige, at jeg finder dette særdeles beklageligt, men saaledes har nu Forholdet været, og saaledes blev det ogsaa forrige Aar; vi fik den 1ste April en provisorisk Finanslov og dermed Samlingens Slutning, saa at det blev umuligt at faa den Betænkning, som blev afgiven over dette Lovforslag, til Forhandling her i Salen; anderledes ere mine Ord ikke at forstaa. Med Hensyn til Indholdet af denne Betænkning kunde jeg være fristet til at omtale den nærmere, ikke alene med Hensyn til Indholdet, men med Hensyn til den Maade, hvorpaa den blev til. Jeg skal imidlertid i dette Øjeblik ikke give efter for denne Fristelse og haaber ikke at blive opfordret eller foranlediget til at komme ind derpaa. Jeg frembærer kun det Ønske, at denne Sag nu maa blive fremmet, hvad enten den hører til et vist Program eller ikke.

Clausen: Ja, den ærede Ordfører for Forslagsstillerne har jo Ret i, at som Lovforslaget foreligger, er det ikke meget fjernet affattet fra det Grundlag, som han tillige med et forhenværende æret Medlem af Tinget indbragte det paa, og som ogsaa den Gang blev vedtaget af Tinget, men det er jo ikke lidet forskelligt fra det, som sidst blev vedtaget her i Tinget, saaledes som det da ved Tingets Afstemning var affattet. Som Lovforslaget nu foreligger fra de ærede Forslagsstilleres Side, er jeg meget bange for, at det ikke faar nogen faktisk Betydning for dem, det skulde have Betydning for. Naar der er Tale om Overenskomst mellem Ejer og Lejer, tror jeg, at man kan gaa ud fra, at Ejeren ikke gaar ind paa en Overenskomst, som der er Udset til vil blive særlig trykkende for ham, og naar der er Tale om Godtgørelse for visse Forbedringer, uden at der er fset Overenskomst, vide vi jo allesammen, at en Ejer altid vil have Midler i Hænde til at afværge dette; han kan i alt Fald ved Trusler om Opsigelse eller ved direkte Opsigelse gøre saadant umuligt, og jeg tror derfor ikke, at denne Godtgørelse vil faa nogen rigtig faktisk Betydning. — Oprindeligt kom vist Forslaget frem med et politisk Moment til Baggrund, men senere, da det blev omarbejdet her i Tinget, var det nærmest en økonomisk Betydning — jeg vil i Stedet for statsøkonomisk heller sige nationaløkonomisk eller maaste rettere agronomisk Betydning — som man tillagde Lovforslaget, og det var derfor, man affattede det saaledes, som det blev affattet. At det politiske Moment har sin berettigede Betydning, er ganske vist, men vi ville ikke paa nogen som helst Maade kunne fikre os med en Opsigelse af politiske Grunde, thi de Erstatninger, der her er Tale om, ville næppe faa nogen større Betydning for den Ejer, der vil frigøre sig for en eller anden politisk Modstander, han har til Lejer. Naar det ikke faar eller kan tænkes at faa nogen virkelig faktisk Betydning, tror jeg ikke, man skal ivre meget for at faa et saadant Lovforslag ført igennem, thi det er daarligh at vedtage Lovforslag, som ingen tilfredsstiller. Saaledes som Lovforslaget var vedtaget sidst her i Tinget, lod det til at tilfredsstille til alle Sider. — Det ærede Medlem, der nu talte, hentydede til den historiske Side af Sagen. Jeg skal da sige, at den historiske Side af denne Sag, som forandrede Lovforslagets Affattelse, nærmest var den, at der rejste sig en stærk Bevægelse blandt Husmandstanden hele Landet over for at